

PLA D'ENSENYAMENTS ARTÍSTICS I CULTURALS

 **GOVERN ALTERNATIU
DE CATALUNYA**

Cultura i Educació
Rocío García i Esther Niubó

17 de juny 2022

CONTINGUT

INTRODUCCIÓ.....	3
ELS ENSENYAMENTS ARTÍSTICS A LA LLEI D'EDUCACIÓ DE CATALUNYA.....	5
SITUACIÓ ACTUAL DELS ENSENYAMENTS ARTÍSTICS A CATALUNYA	8
LÍNIES D'ACCIÓ DEL PLA D'ENSENYAMENTS ARTÍSTICS I CULTURALS	9
1. Impulsar la implementació de la 'competència artística i cultural' a tots els centres d'educació obligatòria.....	10
2. Formació del professorat	10
3. Suport financer a les escoles municipals, escoles d'iniciativa social i escoles amb vocació de servei públic sense finalitat de lucre, de les diverses arts.....	11
4. Crear més Instituts-Escola de les Arts (IEA)	13
5. Revisió del currículum del Batxillerat Artístic	13
6. Cicles artístics de Formació Professional	14
7. Ensenyaments Artístics Superiors.....	14
8. Nova Direcció General d'Ensenyaments Artístics.....	15
9. Planificació i ordenació dels ensenyaments artístics.....	15
10. Una política de beques i ajuts	16

INTRODUCCIÓ

L'any 1775 es va crear l'Escola Gratuïta de Disseny, a la Casa Llotja de Mar de Barcelona, que tres anys més tard adoptaria el nom d'Escola de Nobles Arts. El 1837 es va posar en marxa la fundació del Liceu, posteriorment vinculada al Gran Teatre del Liceu. El 1913 el Gran Teatre del Liceu i la Diputació de Barcelona van crear conjuntament, com a secció del mateix Liceu, l'Escola Catalana d'Art Dramàtic, antecedent immediat de l'Institut del Teatre. Aquests són només alguns exemples que mostren com els ensenyaments artístics tenen una llarga tradició a Catalunya, estretament relacionada a la projecció cultural de la seva capital, Barcelona.

És ben cert que els ensenyaments artístics i la seva regulació han avançat molt fins al dia d'avui. La LOGSE (1990) va donar un impuls decisiu en incorporar els ensenyaments artístics al sistema educatiu, introduint-los a l'ensenyament obligatori, conferint-los una certa dimensió social, i incorporant-hi els estudis superiors. Posteriorment, la LOE (2006) va introduir una major sistematització i organització pel que fa als ensenyaments elementals i professionals de música i dansa, els ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny, i els ensenyaments artístics superiors, abordant qüestions com l'accés i titulacions d'aquests ensenyaments. La LOMLOE (2020) també inclou algunes precisions sobre els ensenyaments artístics, particularment pel que fa al Batxillerat en la seva modalitat d'Arts.

En l'actualitat, existeix un consens ampli que defensa les arts com una forma de coneixement que complementa la de caràcter científic i la de caràcter humanístic, i que inclou també l'educació en la cultura visual. La dimensió artística, social i científica o tècnica que els llenguatges de les arts tenen els fan rics en les formes de viure'ls i participar-hi, atès que combinen el que és individual i el que és col·lectiu, i representen aspectes espirituals, lúdics, emocionals i, alhora, concrets i físics. Per això, el seu aprenentatge ha de col·laborar a l'educació integral de les persones.

Cal insistir en la importància d'educar perquè l'alumnat gaudeixi de les diferents manifestacions artístiques, per la qual cosa s'ha de considerar que el gaudi no es limita a una qüestió únicament estètica, sinó que també consisteix en la satisfacció de comprendre i de poder opinar sobre els espectacles o les obres artístiques. En aquest sentit, cal considerar que l'educació bàsica és fonamental per a l'actitud i la formació enfront de la cultura, l'art i la creació cultural i artística per part d'infants, joves i adults i, en certa manera, col·labora a l'orientació i la descoberta dels interessos d'aquests.

Avui en dia està demostrat com l'educació i la formació artística ajuden al desenvolupament dels infants durant els seus primers anys de vida i durant l'ensenyament obligatori. S'ha constatat l'existència d'una estreta relació entre la millora dels coneixements matemàtics i de llengua, si alhora s'incentiven capacitats com la imaginació, la creativitat i l'esperit crític que comporten les arts. Aquestes habilitats i comportaments relacionats amb les arts reverteixen

en un major èxit escolar majoritàriament i signifiquen una baula més dels infants i joves, per ajudar-los així a desenvolupar totes les seves capacitats socials i culturals i garantir-ne en el futur una plena integració en la vida social. Igualment, l'educació artística és un factor clau per beneficiar i fer efectiva la igualtat d'oportunitats.

Cal tenir en compte que avui dia, el Govern d'Espanya està treballant en una nova Llei d'ensenyaments artístics per regular les condicions bàsiques per a l'ordenació i organització dels ensenyaments artístics superiors, dotant d'autonomia els centres, establint les titulacions i els requisits del professorat, així com les equivalències dels ensenyaments artístics professionals amb el catàleg nacional de les qualificacions professionals. Es tracta d'una norma que pretén reconèixer el paper fonamental que aquests ensenyaments tenen a la nostra societat i que vol comptar amb les aportacions del sector i de tots els òrgans de participació.

ELS ENSENYAMENTS ARTÍSTICS A LA LLEI D'EDUCACIÓ DE CATALUNYA

A Catalunya, val la pena recordar que durant els anys de Govern de progrés, principalment sota el mandat del MHP José Montilla, va ser quan es va fer una major inversió pública de la Generalitat de Catalunya fruit del compromís polític per impulsar els ensenyaments artístics.

Cal destacar el Pacte Nacional per l'Educació¹, un acord signat el març de 2006 per 21 entitats de la comunitat educativa de Catalunya amb el Govern de la Generalitat, que incorporava una memòria econòmica plurianual (2006-2009) per al compliment dels acords. Un dels punts acordats feia esment a la corresponsabilitat dels ajuntaments respecte als ensenyaments artístics, assenyalant que *“el Departament d'Educació planifica aquests ensenyaments i estableix els pressupostos, la regulació i l'ordenació bàsica. Els ajuntaments tenen la titularitat de les escoles de música i són responsables de la seva construcció. El Departament d'Educació i els ajuntaments concorren en la planificació, el sosteniment de les escoles de música, l'admissió d'alumnes i l'autorització de l'obertura d'escoles de música privades. El Departament d'Educació i els ajuntaments concorren també en la planificació de la resta d'ensenyaments artístics”*.

Posteriorment, el gener de 2007, el Consell Escolar de Catalunya va aprovar un document² sobre els ensenyaments artístics, amb aportacions i reflexions encara avui vigents. Segons recull el document, les finalitats de l'aprenentatge de les arts han de ser al mateix temps *“eines al servei de la sensibilització artística de la persona i del seu gaudi, amb competències que l'educació d'aquestes arts ha de tenir sempre, però que en l'educació bàsica han de jugar un rol cabdal i central; objecte d'especialització tècnica, sobretot, en els ensenyaments elementals i de gran mitjà de règim especial; i instrument de professionalització i d'inserció laboral, que fa referència, sobretot, als graus superiors dels ensenyaments artístics de règim especial”*.

Finalment, la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació de Catalunya, regula els ensenyaments artístics establint que la seva finalitat és facilitar una formació artística de qualitat i garantir la formació dels professionals corresponents. A més, estableix que els ensenyaments artístics es fonamenten en dues ofertes formatives diferents: una de reglada, que comprèn diversos graus i té el nivell d'exigència elevat que correspon a la finalitat exclusiva de facultar per a la pràctica professional, i una altra de no reglada, per a les persones que volen assolir un nivell de coneixements artístics adequats per a practicar-los. Els ensenyaments artístics, d'acord amb la Llei d'educació, comprenen: música, dansa, arts plàstiques i disseny, art dramàtic,

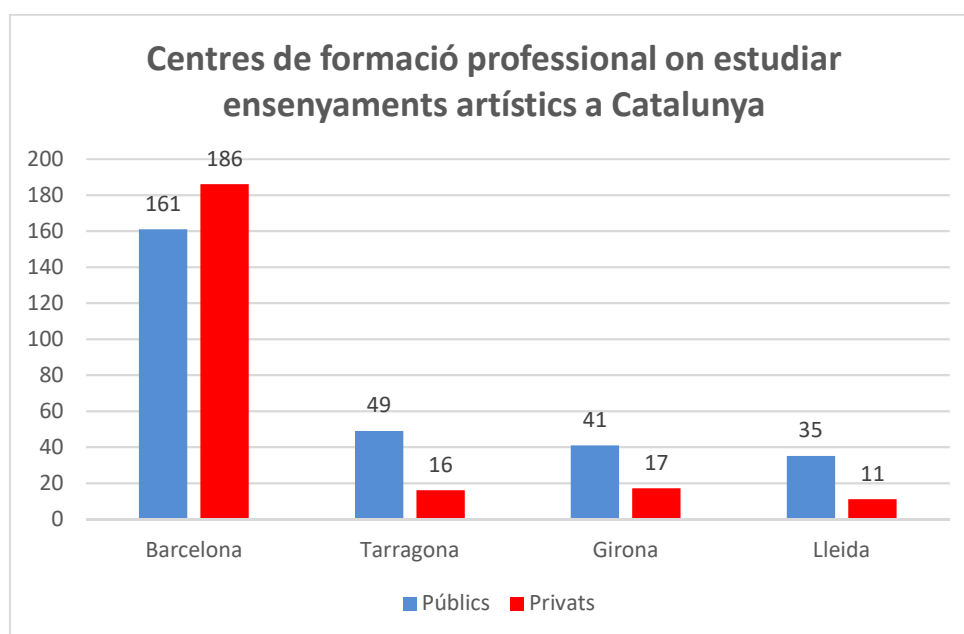
¹ <https://www.mrp.cat/admin/magatzem/inicides/pne06.pdf>

² http://consellescolarcatal.gencat.cat/web/.content/consell_escolar/actuacions/2documents_i_informes/documents_i_informes_en_pdf/static_files/doc1-07_artistics.pdf

conservació i restauració de béns culturals i altres manifestacions artístiques que el Govern determini.

Cal assenyalar, també, que l'apartat 6 de l'article 65 de la Llei 12/2009 d'educació de Catalunya estableix que en la programació de l'oferta d'ensenyaments artístics s'han de definir mecanismes compensatoris per a les zones amb menys densitat de població.

Ara bé, més d'una dècada després, podem afirmar que ni s'ha fet efectiu aquest mandat legislatiu i normatiu, ni s'ha impulsat un mapa del territori, ni el Govern de la Generalitat s'ha dotat d'una estructura organitzativa per garantir els drets de ciutadania de la població a municipis menys poblats i en l'àmbit rural. A Catalunya s'hauria de garantir la pràctica artística per a tothom, que ara està molt lluny de ser una realitat, perquè hi ha molt poca oferta pública i, la que hi ha, no està desplegada territorialment, amb plena cohesió social.

Font: Ministeri d'Educació i Formació Professional (2022)

A més, en aquests darrers anys, molts dels projectes i les inversions previstes van quedar truncades amb l'arribada d'Artur Mas al Govern de la Generalitat i les polítiques de retallades en educació i cultura que encara perduren o no s'ha recuperat del tot. Pel que fa, per exemple a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC), el Govern només ha destinat 1 milió d'euros més del que es destinava l'any 2010. A més, en relació amb el funcionament de conservatoris i escoles de música o dansa locals, l'any 2010 es destinaven 29,8 milions d'euros mentre que, al darrer pressupost de la Generalitat aprovat, el Govern destinava 14,6 milions d'euros. Si atenem al funcionament de centres d'art plàstiques locals, el Govern destina 6 milions d'euros menys del que es destinava l'any 2010. Són dades econòmiques certament esfereïdores per a una comunitat que es vol culturalment puntera i vol ser referent en aquest àmbit.

Catalunya no pot quedar enrere, sinó que ha de ser punta de llança en la defensa i promoció dels ensenyaments artístics, seguint l'exemple d'algunes comunitats autònomes com el País Basc que, sota el mandat del lehendakari Patxi López, va crear el 2001 el Centre Superior de Música d'Euskadi, *Musikene*, ubicat a Donostia. Comptem aquí amb exemples molt positius, com l'ESMUC (Escola Superior de Música de Catalunya), de gran nivell acadèmic i de reconegut prestigi també pel seu professorat, i que és considerat com el millor centre d'Espanya. Però aquesta única oferta pública a tot Catalunya desequilibra el territori, i deixa fora centenars d'estudiats cada curs.

Som al segle XXI i ja no es pot deixar d'invertir per més temps en educació artística, dins del sistema públic d'ensenyament. Les estructures organitzatives i pressupostàries del Govern de Catalunya han de prioritzar aquests ensenyaments que ajudaran a tenir una ciutadania culta, que també podran dedicar-se professionalment i alhora generar-ne nous de públics. Cal recordar també que la producció cultural, tecnològica, audiovisual i científica de les arts són elements imprescindibles per al creixement econòmic i social, no només a les grans ciutats, sinó que poden esdevenir elements d'identificació d'una comunitat i alhora un pol d'atracció econòmic de les diverses indústries culturals.

El Govern ha de posar les bases per garantir la implementació d'un Pla general d'ensenyaments artístics i culturals, amb planificació d'una oferta formativa que arribi a tot Catalunya, amb equitat territorial que garanteixi igualtat d'oportunitats i drets fonamentals amb independència del lloc de residència, perquè tothom ha de poder accedir a la formació reglada i a la no reglada i poder formar-se en les arts al llarg de la vida. Per això, el Govern ha d'invertir pressupostàriament en un sistema públic d'educació artística, impulsant també convenis amb el món local allà on sigui necessari, contribuint al sosteniment de les escoles i dels centres formatius amb garanties i de forma justa. També es poden obrir línies d'acords amb les iniciatives privades sense ànim de lucre i amb vocació de servei públic ja existents al conjunt del país, i impulsar la creació d'oferta on sigui necessari.

Les i els socialistes defensem que el Govern de la Generalitat ha de garantir, per una banda, la professionalització de les diferents disciplines artístiques i, per una altra banda, la pràctica de les arts de la ciutadania durant el seu procés educatiu i al llarg de tota la seva vida, sense subjecció al grau de coneixement que en tingui d'aquestes, ni la seva situació econòmica personal i familiar.

Considerem que s'ha de parar especial atenció als col·lectius més vulnerables, perquè aquesta activitat pot esdevenir un llenguatge comunicatiu diferent -emocional i vivencial- que els vincularia d'una forma més profunda i integradora amb la vida cultural i comunitària del seu entorn. La Cultura i els ensenyaments artístics fan de motor cohesionador socialment. També és una important eina per a ampliar la indústria que hi ha a Catalunya en l'actualitat, que requereix un pla de xoc i de mesures per a la recuperació de la cultura i dels sectors culturals per poder conquerir el futur.

SITUACIÓ ACTUAL DELS ENSENYAMENTS ARTÍSTICS A CATALUNYA

A Catalunya no existeix un sistema d'informació que reculli sistemàticament i de manera global i comparable dades sobre els ensenyaments artístics. La fragmentació del sistema i la multiplicitat de models de vinculació amb Administració fan que la informació global de les dades no sigui elaborada per cap institució i no estigui, per tant, públicament disponible ni coneguda.

El 2016, el CoNCA³ va fer l'exercici de cartografiar l'entorn de la diversitat i complexitat del sistema educatiu i universitari que configura la realitat dels ensenyaments artístics a Catalunya orientats a la professionalització de creadors i perfils professionals connexos, així com les interaccions que es generen entre les diverses iniciatives formatives.

L'informe està centrat, bàsicament, en l'oferta reglada, tot i que incideix, també, en alguns exemples formatius no reglats, evidenciant que la realitat d'aquest ecosistema transcendeix el marc acadèmic. Els àmbits dels ensenyaments artístics analitzats van des de les arts plàstiques, conservació i restauració, teatre, dansa, circ, música i disseny, a les disciplines com belles arts, història de l'art, arts visuals, audiovisuals, cinema i fotografia, i altres disciplines emergents en el marc de les indústries culturals, com l'àmbit dels multimèdia i els videojocs.

Malgrat que es basa en dades del 2015 i que d'un any per l'altre l'oferta educativa varia, aquest estudi pot constituir una referència per donar una visió àmplia de l'estat de la qüestió, ja que analitza diverses pràctiques artístiques, incorporant-hi llenguatges emergents que tenen una forta demanda formativa relacionada amb el creixement de les indústries culturals i de l'entreteniment.

La principal conclusió que es desprèn de l'informe és la necessitat de coordinació i treball conjunt dels diferents agents que conformen el sistema educatiu pel que fa als ensenyaments artístics, posant de manifest que, a Catalunya, els marcs administratius que regeixen les competències en ensenyaments artístics són diversos implicant-hi d'una manera o una altra els Departaments d'Educació, Empresa i Treball, Cultura, Recerca i Universitats, i l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU). A més, les cultures i els objectius de la seva gestió són diversos i les articulacions, millorables i, probablement, amb un potencial de sinergies i confluències que no ha estat explorat en tota la seva capacitat.

---

³ [Aproximació a l'ecosistema dels ensenyaments artístics de caràcter professional a Catalunya \(gencat.cat\)](https://gencat.cat)

LÍNIES D'ACCIÓ DEL PLA D'ENSENYAMENTS ARTÍSTICS I CULTURALS

El Pla d'ensenyaments artístics i culturals que proposem té els següents objectius:

- Garantir l'accés de tota la ciutadania a la cultura i a l'educació en les arts en totes les seves expressions, des de l'ensenyament obligatori a la formació al llarg de la vida.
- Situar els ensenyaments artístics com a element central de la formació de les persones, assegurant una interrelació entre l'educació dels nivells obligatoris i no obligatoris en estreta relació a com es desenvolupa la professió artística, així com línies de convalidacions i relacionar l'elaboració dels currículums.
- Fer que els ensenyaments artístics siguin curriculars i que contribueixin a la formació integral de l'alumnat, educant-lo culturalment, per esdevenir artistes i alhora públic.
- Dissenyar un mapa de l'oferta educativa i apropar-la a la ciutadania, amb equilibri territorial i garantint que tothom hi tingui accés, també la població de les zones rurals.
- Fer que les administracions educatives planifiquin i ordenin aquests ensenyaments, i també l'oferta, la distribució territorials i el nombre de centres que hi ha d'haver per garantir la igualtat d'oportunitats i l'equilibri al conjunt del territori.
- Garantir l'accés a l'aprenentatge de les arts i donar respostes a un alumnat molt divers i plural que requereix aprenentatges adaptats, en un sistema educatiu inclusiu, amb elements de flexibilitat i pluralitat en l'oferta d'estudis i amb una organització equilibrada a tot el territori català.
- Revertir la desatenció que han rebut els ensenyaments artístics per part dels successius governs de la Generalitat en la darrera dècada. Dotar-los de recursos suficients i impulsar línies de formació de professorat especialista per incorporar-lo a les aules ordinàries.
- Impulsar la col·laboració i el treball estret i cooperatiu entre les conselleries d'Educació i de Cultura.
- Facilitar que la comunitat educativa i les indústries culturals es parlin, interaccionin i cerquin aliances, amb la complicitat i implicació de les administracions: la Generalitat i els ens locals.
- Fer que Catalunya recuperi la seva posició capdavantera en la creació, en l'expressió cultural i en la generació de talent en el camp de les arts i de la creativitat.

En aquest sentit, proposem com a principals línies d'acció:

1. IMPULSAR LA IMPLEMENTACIÓ DE LA 'COMPETÈNCIA ARTÍSTICA I CULTURAL' A TOTS ELS CENTRES D'EDUCACIÓ OBLIGATÒRIA

La ciutadania té dret a la cultura i a les arts, a accedir-hi i a fer-ho amb la deguda capacitat crítica; i a ser culturalment activa, capaç d'exercir una pràctica cultural i artística, de tenir iniciativa cultural, d'expressar-se creativament. Això demana que els llenguatges artístics estiguin presents a l'educació obligatòria, de manera que pugui fer-los seus el conjunt de la població. Mentre això no es produeixi degudament, el dret a la cultura i a les arts no passarà del domini dels bons desitjos.

Les arts, d'altra banda, són eines pedagògicament de gran utilitat per al creixement de la persona, perquè desvetllen i desenvolupen les seves capacitats intel·lectuals, expressives i de relació amb els altres.

Cal, doncs, una acció decidida en favor de la implementació de la "competència artística i cultural", una de les competències bàsiques i transversals que estableix la nostra normativa educativa, sigui a partir d'equips docents degudament capacitats, sigui mitjançant aliances dels equips docents amb els agents artístics externs al centre. Cal d'altra banda, vincular aquesta acció dins dels centres educatius amb l'oferta externa fora d'horari escolar (tardes, caps de setmana, vacances) i al llarg de la vida, garantint que sigui una oferta igualitària, sense exclusions per raons econòmiques, en la línia propugnada pel moviment Educació 360.

D'altra banda, cal ampliar l'espectre dels ensenyaments artístics, incloent les arts plàstiques, la música, les arts escèniques (teatre, dansa i circ), les arts audiovisuals i digitals, etc., a tot el sistema educatiu, començant per l'etapa 0-6 anys fins als 16 anys. En l'actualitat només la música i el dibuix tenen un reconeixement en l'espai curricular dels ensenyaments obligatoris.

2. FORMACIÓ DEL PROFESSORAT

Cal que la formació del magisteri i del professorat de secundària incorpori la capacitat artística dels docents, i també que la formació pedagògica dels artistes que hi han de col·laborar sigui reconeguda i homologada per l'Administració. El grau de Magisteri i de màster de Formació del Professorat de Secundària i FP han de modificar els corresponents plans d'estudis a fi que els professionals que han d'impartir els diferents ensenyaments artístics o que han d'implementar transversalment la "competència artística i cultural" tinguin els coneixements imprescindibles.

En aquest sentit, cal que les universitats i les escoles d'ensenyaments artístics superiors articulin els seus coneixements per redefinir els estudis de grau de Magisteri i de màster del Professorat de Secundària. Això ha de permetre acabar amb l'exclusió actual dels graduats i

graduades d'arts escèniques, mentre es veuen abocats a fer aquesta docència, també al batxillerat escènic, el professorat d'educació física, de literatura, etc. També cal fer efectives les especialitats de Pedagogia dels Graus de Música i de Dansa, establint la seva equivalència, en tot o en part, respecte del Màster de Formació del Professorat de Secundària i FP, en l'accés a la docència d'aquestes dues arts.

Igualment, és necessari implantar un programa general de formació continuada en educació artística que pugui estendre's a tot el territori, amb l'establiment dels corresponents centres de recursos.

3. SUPORT FINANCER A LES ESCOLES MUNICIPALS, ESCOLES D'INICIATIVA SOCIAL I ESCOLES AMB VOCACIÓ DE SERVEI PÚBLIC SENSE FINALITAT DE LUCRE, DE LES DIVERSES ARTS

La Llei d'educació de Catalunya preveu que, a petició dels ens locals, i d'acord amb la programació educativa, es poden delegar competències per crear, organitzar i gestionar centres públics que imparteixin ensenyaments artístics. Aquests centres educatius i formatius són bàsics per a la democratització de les arts.

Els governs de la Generalitat durant la passada dècada s'han desentès de la seva responsabilitat i compromisos acordats i signats mitjançant convenis marcs amb els ajuntaments i les entitats municipalistes.

El Departament d'Educació va abandonar la seva responsabilitat fa anys i, el curs 2010/2011, va trencar unilateralment els acords i els convenis per corresponsabilitzar-se en el sosteniment de les escoles municipals de música i dansa.

Durant la darrera dècada, el Departament d'Educació ha considerat, curs darrere curs, que no havia de finançar ensenyaments no reglats i, per tant, abandonava els ajuntaments i les famílies i alumnat a la seva sort, mentre que el Departament de Cultura considerava que no havia de contribuir a sufragar entitats docents. L'un per l'altre, van deixar una xarxa bàsica de serveis d'abast nacional pràcticament a l'esquena dels ens locals.

Això va portar els ajuntaments amb menys recursos a tancar escoles d'arts i música o bé a decidir si incrementava els preus de les quotes i matrícules a les famílies, aplicant-hi la part que la Generalitat deixava de destinar al seu finançament. La Generalitat va deixar la partida a 0, i en el seu lloc, les diputacions van cobrir una part de la despesa per sufragar els ensenyaments i alleugerir els ens locals i les alumnes.

Van ser pocs municipis els que van poder resistir i no baixar ni la qualitat de l'ensenyament i de l'oferta pública sense doblar preus, davant la decisió unilateral de la Generalitat i que ha perdurat fins avui dia, perquè no s'ha recuperat la totalitat de l'ajut al cost de la plaça (650

euros/plaça/curs) del conveni entre les entitats municipalistes i el Departament d'Educació de la Generalitat.

Per tant, podem dir que una generació d'infants i joves amb famílies amb menys recursos van quedar fora del sistema públic i no van poder cursar estudis artístics a les escoles municipals, pels seus preus més assequibles, amb polítiques de reduccions de quotes i amb tarificacions socials. Caldria plantejar-nos en algun moment com es recupera a aquesta població i com es poden incorporar al sistema i garantir-ne els drets que se'ls van negar perquè puguin gaudir dels ensenyaments en arts.

Creiem que, de forma urgent i dins el curs escolar vinent, el Departament d'Educació ha de presentar una proposta que contingui els requisits per obtenir aquest tipus de finançament que, en tot, cas aniran destinats a rebaixar les quotes que han de pagar les famílies.

S'han d'obrir converses amb les entitats municipalistes per definir i acordar com es recuperen els convenis i les dotacions econòmiques de la Generalitat cap als ens locals, tornant a recuperar el finançament i la corresponsabilitat en terços: un terç la Generalitat, un terç l'Ajuntament i un terç les famílies, amb ajuts per a les famílies que no hi arribin per causa del seu nivell de renda.

El Departament Cultura sembla que acaba d'obrir el 2022 una línia d'ajuts als municipis i així començar a revertir la situació tan deteriorada en la qual es troben les escoles d'arts, si bé allò que caldria és un compromís més estructural i complementat pel Departament d'Educació, amb una altra línia d'ajuts adreçats a la incorporació de les arts als centres educatius.

També cal que el Govern atengui les escoles d'iniciativa social sense finalitat de lucre (fundacions i altres), que evidentment compleixen una funció de servei públic i que contribueixen a l'equilibri territorial. És necessari fer una mirada cas per cas per obrir línies de col·laboració de la Generalitat amb aquestes centres d'ensenyaments i establir línies de suport on sigui possible i es compleixin els requisits de servei públic, i garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés als ensenyaments artístics i culturals al conjunt de municipis i comarques del país.

A més, proposem:

- Fomentar places d'estudis artístics en centres d'educació artística complementària en les diverses arts per tal que hi hagi alternatives a tot el territori, en les edats de l'educació infantil, primària i secundària i al llarg de la vida i amb la màxima oferta en les diferents modalitats.
- Concertar amb els centres d'educació complementària per tal de garantir que el servei sigui accessible a tothom i que reuneixi els paràmetres de qualitat propis de tot servei públic.

- Obrir centres d'educació artística complementària a tots els municipis mitjans i grans i a les zones de municipis petits, incentivant fórmules de col·laboració intermunicipals, amb la participació de les Diputacions en l'articulació de les corresponents xarxes de serveis mancomunades.

4. CREAR MÉS INSTITUTS-ESCOLA DE LES ARTS (IEA)

Aquests centres educatius integren l'Educació Primària i Secundària amb la música i/o la dansa. La Secundària, en concret, amb el Graus Professional de Música o el Grau Professional de Dansa (dels 12 als 18 anys). Avui, només n'hi ha un a Catalunya: l'Escola-Institut Oriol Martorell, situat a Barcelona, amb una línia de música i una altra de dansa. D'altra banda, hi ha el Conservatori Professional de Dansa (EESA-CPD) de l'Institut del Teatre, que no contempla la Primària.

Això posa de manifest el gran desequilibri territorial existent a Catalunya en l'oferta d'aquests ensenyaments públics. Considerem que el Govern té un problema de model. Un servei educatiu adreçat a població menor d'edat no pot estar només a la ciutat de Barcelona, sinó que ha de ser un servei educatiu de proximitat, que faci compatible el seu ús amb la residència familiar. Per això, proposem que, com a mínim, cadascuna de les províncies en tingui un. Aquest és un tema important que s'ha d'abordar en el Pla d'Ensenyaments Artístics de Catalunya.

En qualsevol cas, fa vint-i-cinc anys de la creació de l'IEA Oriol Martorell, conceptuat des del seu origen com a experiència pilot, mentre que el Govern encara no n'ha fet el balanç ni se n'han extret les corresponents conseqüències. Urgeix fer-ho per tal de poder fonamentar i afinar aquestes previsions.

5. REVISIÓ DEL CURRÍCULUM DEL BATXILLERAT ARTÍSTIC

L'actual Batxillerat Artístic del sistema educatiu de Catalunya té un dèficit d'hores de pràctica artística, cosa que hauria de suplir-se i ampliar-se atesa la funció que li correspon, entre altres, d'orientació cap als ensenyaments artístics superiors.

És especialment greu que els actuals graduats i graduades d'Art Dramàtic i de Dansa no tinguin accés a la docència escènica de l'Educació Secundària, particularment a la del Batxillerat de Modalitat Escènica, que és impartida per professors i professores d'educació física, de literatura o de música. Aquest fet va en greu detriment de la qualitat d'aquests ensenyaments. Cal resoldre amb urgència els diversos impediments que creen aquesta situació absurda (cossos del professorat, especialitats del Màster Formació Professorat Secundària, etc.).

Les escoles superiors artístiques haurien de ser consultades sobre els plans d'estudi i currículums dels batxillerats artístics i la comunitat educativa hauria de poder participar-hi. El

Consell Escolar de Catalunya hauria de crear un grup de treball específic per tractar el tema i emetre un informe valoratiu.

Cal destacar el caràcter interdisciplinar dels ensenyaments artístics i en la connexió estreta i profunda que existeix entre aquests i la creació artística actual, caracteritzada per la presència de diverses arts en moltes activitats artístiques. Per aquesta raó, els plans d'estudi i el currículum dels diversos ensenyaments artístics han de preveure, sobretot, la interrelació de les diverses arts i la d'aquestes amb altres disciplines.

6. CICLES ARTÍSTICS DE FORMACIÓ PROFESSIONAL

El Ministeri d'Educació i Formació Professional s'està plantejant una actualització normativa per a finals del 2022, amb la voluntat de vincular els cicles artístics d'FP amb el Catàleg de Qualificacions Professionals (depenent de l'INCUAL) que els dotin de correspondència precisa amb els corresponents llocs de treball.

A Catalunya s'han posat en marxa cicles mitjans i superiors de Formació Professional que només regeixen a Catalunya, és a dir, que no estan homologats a nivell estatal. Per exemple: cicles de teatre, circ, tècniques de dansa urbana... I també hi ha dos cicles de tècniques de les arts de l'espectacle, concretament en il·luminació i en maquinària escènica (amb el de so en preparació), cursats a l'Escola de Tècniques de les Arts de l'Espectacle-ESTAE de l'Institut del Teatre.

Proposem elaborar una perspectiva programàtica en aquesta doble direcció, que permeti homologacions.

7. ENSENYAMENTS ARTÍSTICS SUPERIORS

Els ensenyaments artístics superiors, integrants de ple dret de l'Espai Europeu d'Educació Superior (amb oferta de Graus i Màsters), són a mig camí de la seva definitiva ordenació. Aquesta depèn en part de la nova ordenació estatal en curs d'elaboració, però també de les polítiques que, a partir d'aquesta, faci el Govern de la Generalitat (Departament d'Educació i Departament d'Universitats). Els objectius fonamentals a cobrir són els següents:

- Garantir l'autonomia, que és definitiva de tot ensenyament superior, superant l'actual dependència administrativa i de la inspecció de secundària.
- Obrir l'accés del seu alumnat als avantatges que avui són absurdament privatis d'una part dels estudis superiors, els ubicats a la Universitat (beques, ajuts, etc.).
- Normalitzar l'estatut del professorat artístic superior, equiparant-lo a les condicions que són pròpies dels ensenyaments superiors.
- Garantir les condicions específiques que aquests ensenyaments precisin i que constitueixen el seu "ecosistema" imprescindible: des de l'accés de l'alumnat per

aptitud, a les ràtios necessàriament baixes, els equipaments tècnics específics, el reconeixement de la trajectòria creativa del professorat, no tan sols acadèmica, per a l'accés a les responsabilitats acadèmiques, i el reconeixement de la recerca sobre la pràctica artística o recerca performativa, formalitzant-ne els estàndards.

- Establir la seva interconnexió amb la resta dels estudis superiors (universitaris).

8. NOVA DIRECCIÓ GENERAL D'ENSENYAMENTS ARTÍSTICS

La Llei d'educació preveu una sèrie d'actuacions pel que fa als ensenyaments artístics que, en aquest temps, no s'han desenvolupat ni aplicat completament. En aquest sentit, continua especialment vigent i cal crear el Consell Assessor dels Ensenyaments Artístics, previst a l'article 67 de la Llei, que avui en dia està sense constituir, com a òrgan consultiu necessari i imprescindible.

A més, el Govern hauria de crear una estructura pròpia, amb personal suficient i més inversió pressupostària per als ensenyaments artístics dins de la Conselleria d'Educació. En l'actualitat, no té rang ni tan sols de sotsdirecció específica. Cal dotar aquesta nova Direcció General d'una estructura de personal preparat i il·lusionat perquè puguin desenvolupar aspectes curriculars, fer la planificació en el territori i dotar-la del professorat necessari.

Aquesta nova Direcció General hauria d'impulsar i coordinar el diàleg entre els contextos professionals i els àmbits formatius i acadèmics de manera sistematitzada, incorporant-hi tots els agents amb possibles responsabilitats i competències. En aquests moments, les diferències entre els múltiples actors que constitueixen l'ecosistema d'ensenyaments artístics i la dificultat per situar-ne les problemàtiques específiques, en relació amb una visió de conjunt dels ensenyaments artístics professionals, dificulten el fet de crear espais en comú, i limiten el potencial en la professionalització i en el reconeixement, tant laboral com social.

També proposem que els Serveis Territorials d'Educació puguin formar part de la nova estructura departamental dels ensenyaments artístics de la Conselleria, però aproximar les decisions al territori, descentralitzant les decisions per tal de fer-se responsables del necessari impuls a les arts dins de l'educació i de la posada en marxa del Pla d'Ensenyaments Artístics i Culturals de Catalunya.

9. PLANIFICACIÓ I ORDENACIÓ DELS ENSENYAMENTS ARTÍSTICS

Com s'ha dit abans, no existeix un sistema d'informació que reculli sistemàticament i de manera global i comparable dades sobre els ensenyaments artístics a Catalunya. Qualsevol aproximació a l'organització d'un àmbit d'ensenyament necessita, per començar, un coneixement de la dimensió del sistema, saber quants estudiants es matriculen de nou en

aquests ensenyaments, quin és el total d'estudiants per a cada disciplina i nivell formatiu, o quants titulats hi ha a cada curs.

En aquest sentit, és imprescindible que les administracions educatives planifiquin i ordenin aquests ensenyaments, l'oferta, la distribució territorial i el nombre de centres que hi ha d'haver a Catalunya.

En primer lloc, cal revisar el catàleg de formacions i tipologies de formació a partir d'un procés, general i participatiu, obert a tots els agents. Cal vetllar per la implementació de les demandes formatives que es proposen des dels sectors, assegurar-ne la coherència del conjunt i detectar-ne les mancances. És a dir, l'oferta educativa hauria de ser fruit d'una agregació de propostes estudiada i planificada amb els sectors implicats i estar dotada d'instruments per a l'avaluació conjunta, la reflexió i la planificació, d'acord amb les futures necessitats professionals de la societat i dels sectors i la indústria culturals. A més, cal propiciar que les propostes acadèmiques siguin d'actualitat i estiguin a l'avantguarda de models internacionals.

També s'ha de garantir l'equilibri territorial en l'oferta pública que ofereixi l'Administració. Cal procedir, doncs, a la confecció d'un Pla d'Ensenyaments Artístics, amb paràmetres d'equitat o accés igualitari, tant en termes socials com territorials. Un Pla que ha de contenir els estàndards imprescindibles per garantir serveis de qualitat. I que ha de comportar una implementació progressiva en el temps.

Igualment, cal millorar el sistema d'informació adreçada a l'alumnat, per tal que sigui global, clara i orientada als seus interessos a curt, mitjà i llarg termini, garantint una informació comuna a totes les administracions i que aquesta informació arribi a mans dels diferents agents que estan treballant en la tasca d'assessorament i acompanyament.

10. UNA POLÍTICA DE BEQUES I AJUTS

El Pla ha d'incorporar l'establiment de mesures que incentivin l'equitat i compensin les barreres econòmiques per garantir a tota la població l'accés als ensenyaments artístics i el coneixement de la riquesa artística de diferents cultures, tenint en compte que els estudis artístics acostumen a tenir un cost elevat per estudiant, atesa la necessària baixa ràtio alumne/professor.